

SEPTEMBRE-OCTOBRE 2012 ■ ANNO 25 ■ NUMERO 5 ■ PRECIO: 2,50 €

Le UE: “No a un singule lingua”

Le Union Europee non reduce le 23 linguas official. Ma isto non exclude le uso de interlingua, dice le secretario general del Union Mundial pro Interlingua. **Paginas 4-5**

Bibliotheca digital cresce

Le gratuite Bibliotheca electronic in interlingua introduce le prime e-libros in formato flexibile e adde un serie de nove titulos. Plus de e-libros expectate. **Paginas 18-19**

Le argento del mar

Le haringos esseva lo que faceva le insula svedese Tjörn ric. Erik Enfors narra le historia fascinante de como le habitantes local aperiva le mina de argento. **Paginas 10-13**

IN ISTE EDITION

VENI CON TU IDEAS PRO LE CONFERENTIA 2013

Le UMI invita omne interessatos a colaborar super le programma pro le conferentia in Germania. **Pagina 3**

LE HOMINES DEVENI SEMPRE PLUS VETERE

Ante 2050 le +60 annos se duplica. **Pagina 9**

QUIZ E LABYRINTHO

Paginas 20-21

EXTRA: MINI-ANTHOLOGIA

Le ultime del tres volumines litterari al lectores.

Extra, pagina 17

NOVAS DE INTERLINGUA

Paginas 14-15

NO, ISTO NON ES ASSATIS ACTIVE!

THOMAS BREINSTRUP

REDACTOR IN CHEF

HM, DORMI TU – o como? Forsan tu simplemente ha tanto a facer con tu preparaciones de cargas pro promover interlingua?

In iste loco io annunciava ante duo menses un autumnno activissime. Il ha ancora circa un mense pro devenir activissime, e nos pote certo usar non solamente un ma *duo* manos. Io non senti que io ancora es parte de un autumnno que ebulli de nove energia. Isto es seriose. Nos besonia *tu* manos – ambes! Nam le cosas non se developpa sin activitates. Dunque evelia te e assiste, per favor.

FELICEMENTE NON OMNES DORMI, al contrario. Le preparaciones pro le 20esime conferentia international de interlingua in Germania in julio 2013 ha ben comenciate (e besonia un mano!). Intra breve tempore apparera un serie de nove

libros, e-libros, dictionarios e grammaticas. Il ha habite grande articulos in le pressa super interlingua. E le material didactic pro inseniar interlingua continua crescer. Dunque, non es isto assatis?

Absolutamente no. Interlingua besonia sempre esser promovite activemente, e le optimes a facer isto es naturalmente le usatores quotidian del lingua. Sia visibile, face reclamo pro interlingua, parla super interlingua a amicos e collegas, scribe super interlingua in messages e litteras al jornales, lege le magazines de interlingua in le traino e autobuses pro crear interesse ... si, continua mesme le lista – e face qualcosa pro adjutar.

NOS VOLE UN AUTUMNO ACTIVISSIME. Interlingua debe esser multo plus visibile in omne locos. Non expecta que alteres lo face. *Tu* debe esser active.

panorama

IN INTERLINGUA

Periodico in le international lingua auxiliar interlingua. Le prime edition appareva in januario 1988.

Editor: Union Mundial pro Interlingua. **Redactor in chef:** Thomas Breinstrup. **Coredactores:** *Scientia:* Brian C. Sexton (Grande Britannia). *Enigmas:* Carlos Soreto (Portugal) e Peter Gopsill (Grande Britannia). *Chronica:* (vacante). *Corrector:* Bent Andersen (Danmark). Collaboratores e correspondentes in tote le mundo.

Redaction: Kirkeholmen 10, DK-2630 Taastrup, Danmark. E-posta: panorama@interlingua.com.

Administration: Alberto Mardegan, Taivaanvuohentie 2 A 2, FIN-00200 Helsinki, Finlandia. E-posta: administration@interlingua.com. Conto de banca: Numero IBAN: FI18 1820 3000 0163 29. Numero SWIFT: NDEAFIHH. **Abonamento imprimate:** annualmente 15 €. Abonamento duple (= 3 ex.) 30 €. Abonamento triple (= 5 ex.) 45 €. **Abonamento electronic:** annualmente 10€. **Impression:** Imago, Utrecht, Nederland.

Internet: www.interlingua.com/panorama

Appare omne duo menses in formato A5 con information international in interlingua pro tote le familia. "Manuscriptos – lineas de guida" es trovabile in www.interlingua.com/panorama-contribution. Compra libros in interlingua directemente de www.interlingua.com/libros

Copyright © 2012 Panorama

Es permittite reproducere le contento de Panorama solamente pro uso in le inseniamento e documentation de interlingua in le mundo.

Specimen: Panorama, www.interlingua.com

Invitation: Assiste con le programma

Le UMI invita omne interessatos con visiones a collaborar super le programma pro le conferentia international in 2013.

Per Thomas Breinstrup

GERMANIA – Omne membros del Union Mundial pro Interlingua (UMI) es invitate a contribuir al organisation del proxime conferentia international de interlingua in 2013.

Le Consilio Executive del UMI ha prendite le nove iniciativa in le spero que le programma pro le conferentia in Freiburg im Breisgau, Germania, le 27 de julio al 3 de agosto 2013 devenira plus variate e attractive.

“Le objectivo de iste commission es crear un programma coherente pro le conferentia, con discursos, seminarios interactive, etc., e submitter iste programma al Consilio Executive pro approbation. Naturalmente, le traditional excursiones touristic e altere activitates amusante essera organisate tamben, ma non per iste gruppo. Un conferentia international de interlingua debe esser interessante, non solmente amusante. Le participantes debe haber le opportunitate (ma non le obligation) de aprender qualcosa – de partir del conferentia con nove cognoscentias e nove ideas. Io es convincite que un programma interessante e de qualitate solide presentate al publico in tempore adequate (i.e. ante le apertura del registration) pote attraher un numero plus grande de participantes,” dice Martijn Dekker, vice-secretario del UMI e presidente del commission del programma.

Ille sublinea que le elementos traditional del conferentias de interlingua – activismo pro interlingua, excursiones touristic e amusemento – remanera sur le agenda.

“Un conferentia plus ‘aperte’ es plus attractive pro le participantes. Cata uno ha qualcosa a contribuir e si on ha le opportunitate pro contribuir durante tote le anno, le conferentia vive durante tote le anno, e le spirito e motivation pro interlingua vive, e on non lo oblidara quando on retorna a casa. Nos cerca personas con ideas e con le motivation de exequer los. Nos vole operar in un spirito consensual e collaborative. Omne contribution, non importa quanto micre, es benvenite,” Martijn Dekker dice.

On debe inscriber se per nomine e adresse electronic in <http://lists.interlingua.com/listinfo.cgi/conferentia-programma-interlingua.com>. Pois on debe scriber un message separate a Martijn Dekker a vice-secretario@interlingua.com con un curte explication de lo que on pote contribuir. Alora on recipe le regulas e conditiones de participacion, que comprehende un promissa de tractar le discussiones interne como confidential. E alora le intercambio de bon ideas pote comenciar.

“Le commissiones de membros representa un opportunitate nove e unic de contribuir al organisation del Conferentia International de Interlingua. Le Commission del Programma es solmente le prime commission. Alteres se annunciara plus tarde, p.ex. le commission de publicitate, pro coordinar le promotion del conferentia,” explica Martijn Dekker, qui gaude audir de multes le plus tosto possibile.

CARGAS A DISCUTER

Le commission del programma pro le conferentia in 2013 debe i.a.:

- Determinar un thema pro le conferentia
- Cercar discursos, presentationes e seminarios e comunicar con le presentatores ante e durante le conferentia
- Organisar le sessiones acceptate in un horario coherente e ben coordinate
- E multo plus secundo le ideas del participantes.

Le UE dice “no” a un singule lingua

Le Union Europee non va reducir le numero de linguas official ab 23, ma on rejecta al mesme tempore le idea de haber un singule lingua in uso. Ma le UE ha oblidate un puncto importante, dice le secretario general del Union Mundial pro Interlingua.

Per Thomas Breinstrup

EUROPA – Il ha nulle planos que le Union Europee reduce le numero de linguas official ab hodie 23, ma in practica solmente le documentos de interesse general es traducite in tote le 23 linguas official. Le linguas de labor interne es limitate a tres: anglese, francese e germano. E il habera nulle chance que un lingua pro omnes esserea un solution.

Assi on pote leger in un memorandum super le multilinguismo in le UE, que le Commission del UE – le entitate le plus alte intra le union – publicava in septembre.

“Le idea que un singule lingua poterea esser le solution a tote besonios linguistic es troppo simplistic. Latino o esperanto ha a vices essite proponite como un singule lingua paneuropee que le UE deberea adoptar. Totevia, pois que quasi omnes deberea apprender ulle de illos ab fundo, iste solution esserea equalmente dur e non terribilmente utile in relationes con le resto del mundo. Trainar professores e inseniari a 500 milliones de europeos un nove lingua prenderea multe tempore e ressources. Isto es proque le obligation del Commission Europee a multilingualismo promove diversitate plus tosto que uniformitate,” se dice in le memorandum.

Interlingua non excludite

Ma le UE per isto non exclude interlingua, constata le secretario general del Union

Mundial pro Interlingua, Paolo Castellina.

“Le UMI ha durante multe annos advocate pro introducir interlingua como le lingua commun del Union Europee. Interlingua debe esser usate como le lingua ponte, assi que on naturalmente pote continuar parlar su lingua materno, ma assi que tote le traductiones occurre per interlingua – e assi on anque pote audir interlingua, si il es impossibile trovar le interpretes necessari pro un session. Isto reducerea le costos de traduction grandemente, e le interpretes e traductores del UE es si ben qualificate que illes in breve tempore pote maestrar interlingua perfectemente. Interlingua in ultra es terribilmente utile in relationes con le resto del mundo, e assi on non se limita a un certe area geographic. 600 milliones de personas – si non plus – comprende interlingua, mesmo si illes non ha jammais audite super interlingua in avania,” dice Paolo Castellina.

In plure pais europees on ha usate interlingua in le disciplina scholar o gymnasial “Cognoscentia lingual general”, assi que le alumnos non debe solmente apprender passivamente radices grec e latin pro comprender melio lor linguas materno ma per interlingua de facto obtener un instrumento moderne de communication international.

“Iste experientias e le facto que interlingua es ben cognoscite per le parolas estranier del linguas europees monstra que omnes,

qui besonia comunicar internationalmente, e qui non obtene resultados per le linguas que illes ja cognosce, pote aprender facilmente interlingua. Le effortios e le costos de isto es minimal. In total, un grande ganio pro le UE e ante toto le citanos, qui naturalmente debe continuar usar lor linguas maternas intra le systema del UE,” sublinea le secretario general del UMI.

Un milliardo de euros per anno

Le costo total de traducciones e interpretaciones in omne institutiones del UE – inclusive le Commission Europee, le Parlamento Europee, le Corte de Justitia etc. – equivale circa un milliardo de euros per anno.

“Mesmo si le UE conclude que isto es minus que un pro cento del budget del UE per anno e solamente un poco plus que duo euros per citatano, on pote vermente avantiar multo in questiones lingual con un milliardo de euros ... per anno!” conclude Paolo Castellina.

Il ha actualmente 23 linguas official in le Union Europee que comprehende 27 paises in tote Europa. Le idea basic es que omnes debe poter parlar lor proprie lingua

Photo: Parlamento Europee

pro assecurar le democratia.

Le UE ha le servicio le plus grande de interpretation in le mundo con 500 interpretes empleate e 300-400 interpretes de freelance per die. Cata anno interpretes participa in circa 11.000 assembleas, primarimente con interpretation simultanee. Le interpretation in le UE, le Parlamento Europee e le Tribunal de Europa costa cata anno circa 0,50 euros per citatano, secundo le Directorato General pro Traduction.

Plus que duo mio. paginas traducite

Le costos de interpretation es expectate augmentar per 20-40 pro cento, quando le capacitate del linguas del nove status-membros es in placia. Sovente le interpretes traduce de lingua A a lingua B, e altere interpretes traduce de lingua B a lingua C.

In ultra circa 2.500 es empleate permanentemente in le servicio de traduction de documentos etc. In 2011 le UE traduceva in scripto 2.111.934 paginas (un pagina es 1.500 characteres sin spatios). 72 pro cento esseva facite per le UE mesme, le resto per firmas exterior. 12,3% (260.012 pp.) esseva traducite in angese, 7,9% (167.184 pp.) in francese, 6,5% (137.942 pp.) in germano, 4,3% (90.099 pp.) in italiano e 4,2% (88.725 pp.) in espaniol. Solmente 0,6% (12.782 pp.) esseva traducite in irlandese, 3,5% (73.967 pp.) in maltese e 3,6 pro cento (76.242 pp.) in estoniano.

Traduction in le UE: statistica (in angese):
http://ec.europa.eu/dgs/translation/whoware/translation_figures_en.pdf

LINGUAS IN LE UE

■ 27 paises es membros del Union Europee (UE): Austria, Belgica, Bulgaria, Cypro, Danmark, Espania, Estonia, Finlandia, Francia, Germania, Grande Britannia, Grecia, Hungaria, Irlanda, Italia, Latvia, Lituania, Luxembourg, Malta, Nederland, Polonia, Portugal, le Republica Tchec, Romania, Slovakia, Slovenia e Svedia.

■ 23 linguas es official in le UE, del quales germano es usate per le plus grande numero de parlatores. In parentheses es indicate le anno de “officialisation”: angese (1973), bulgaro (2007), danese (1973), espaniol (1986), estoniano (2004), finnese (1995), francese (1958), germano (1958), greco (1981), hungaro (2004), irlandese (gaelico) (2007), italiano (1958), latviano (2004), lituano (2004), maltese (2004), nederlandese (1958), polonese (2004), portugese (1986), romaniano (2007), slovaco (2004), sloveno (2004), svedese (1995) e tcheco (2004). Th.

NOTAS

“NOVE” MONA LISA ES GENUIN: Expertos suisse ha publicate provas que on ha trovate le predecessor al famose pictura de Mona Lisa. E le pictura que se trova in le museo parisiense Louvre e le pictura “Isleworth Mona Lisa” (*photo*) esseva pingite per Leonardo da Vinci. Le version Isleworth ha dece annos plus que le “original”, pingite inter 1503 e 1506. Le version Isleworth es nominate secundo le loco ubi illo esseva trovate in le initio del 1900s. Un collector de arte lo trovava presso un nobile britannic. Hodie illo es in le possession de un consortio suisse. *Th.*

HIBERNO PRECOCE IN CANADA: Un tempesta precoce de nive coperiva plantas de mais e machinas agricultural, quando illo ja le 4 de octobre colpava Steinbach in Manitoba in le west de Canada. Le tempore general differe multo a causa del grandor del pais, ma le temperatura in media durante le menses le plus frigide cambia inter poc grados plus al Pacifico usque -25 grados in le interior del pais e -37 grados le plus al nord. *Th.*

AEROPORTO PLUS IN RETARDO: Le ja retardate nove aeroporto de Berlin solmente aperira le 27 de octobre 2013. Assi annuncia le autoritates. Le retardo es embarrassante pro lo que es considerate un projecto prestigiose pro le capital german. Le Aeroporto Berlin-Brandenburg debeva originalmente aperir in 2011 ma esseva postponite al 3 de junio 2012. Alcun septimanas ante isto, problemas con le systema de securitate fortiava le postponimento de novo. *Th.*

Enorme partita de ebore ilegal trovate

Doaneros stoppa contrabanda.

CHINA – Defensas de ebore e ornamentos de un valor de 3,5 millones de dollars contrabandate ex Africa esseva in octobre confiscate in Hongkong. Isto es le captura le plus grande jammais in le region.

Doaneros in Hongkong e le vicin Guangdong confiscava le 3,8 tonnas de ebore in un container in le medio de octobre. Il es illegal desde multe annos vender ebore. Le captura comprehende 972 defensas e ornamentos in saccos de plastic. Le container veniva ab Tanzania.

Altere 237 defensas esseva trovate le die veniente in un container con fabas ab Kenya. In total esseva confiscate 1.209 defensas e circa un kilo de ornamentos.

Le doana hongkongese assume que un parve portion del ebore esseva intendite pro China, e le resto debeva esser vendite in Japon e Taiwan. Sete personas, inclusive un hongkongese, ha essite arrestate.

Ante le prohibition international contra ebore in 1990, Hongkong esseva un importator major del material que hodie costa milles de elephantas le vita. *Th.*

Photo: Mathilde Breinstrup

Photo: Visitscotland.com

Scotia debe votar super independentia

Un referendum in 2014 debe acclarar, si Europa habera un nove pais.

Per Thomas Breinstrup

GRANDE BRITANNIA – Le scotese debe in 2014 votar super le independentia eventual de lor pais.

Le prime ministro britannic David Cameron e le prime ministro de Scotia, Alex Salmond, le 15 de octobre signava un accordo que pote ducer al fractionamento de Grande Britannia post 300 annos, assi que solmente Anglaterra, Galles e Irlanda del Nord remanera in le union.

David Cameron es fortemente contra le distachamento de Scotia ma ha acceptate que le voce del scotese debe esser audite. In le primavera 2011 le Partito National Scotese con Alex Salmond ganiava le election local. A iste occasion, David Cameron le felicitava con le resultado ma addeva que “si illes vole tener un referendum, io vole lutar pro mantener le Regno Unite unite con toto que io ha in me”. Un grande obstaculo es como reparar le oleo trovate in le Mar del Nord. Illo es calculate a 20 milliardos de barriles.

In un sondage facite inter scotese un septimana ante le accordo in London, 28 pro cento desira independentia, durante que 53 pro cento es contra. Scotia ha su proprie bandiera, su proprie systema juridic, proprie equipas de sport e un identitate unic.

NOTAS

CATALONIA VOLE QUITAR ESPANIA: Un grande majoritate del population in le region Catalonia desira un referendum super independentia de Espania. Secundo un sondage in le jornal quotidian La Vanguardia 81,5 pro cento del demandantes es preste a votar, e plus que le medietate seligerea independentia. Le grande crise economic de Espania ha fortificate le desiro de independentia, ma le prime ministro espaniol, Mariano Rajoy, dice que isto es contra le constitution del pais. *Th.*

VENETIA SUB AQUA: De novo le citate del laguna, Venetia in Italia del Nord, batte contra inundationes. Touristas in le medio de octobre e initio de novembre debeva apportar bottas impermeabile quando illes visitava le Placia de Marco. In novembre le nivello esseva 1,40 metros plus alte que normalmente. Durante plure annos Venetia ha submergite lentamente, proque on pumpava troppo de aqua phreatic, e le edificios descendeva. Secundo le magazin “Geochemistry, Geophysics, Geosystems” le urbe ancora se affunda – duo a quatro millimetros per anno – causate per le movimento del tabulas tectonic. *Th.*

INTERPRETATION IMPOSSIBILE: Le politicos danese time le futuro del lingua danese. Intra poc annos il non habera assatis de interpretes danese in le Parlamento Europee, e allora le politicos non pote plus parlar danese ni audir traductiones in danese. In 2015 le servicio danese de traduction essera reduce a 11 empleatos, proque multes essera pensionate, e le sol education certificate in Danmark ha claudite a causa de manco de studentes. Le Union Europee, sub le qual es le Parlamento Europee, ha 23 linguas official, i.a. danese. *Th.*

Lege lingual causa violentia in Ukraina

Tumulto post que russo in haste esseva declarate lingua official in partes de Ukraina.

Per Thomas Breinstrup

UKRAINA – Violentia erumpeva in le capital ukrainian Kiev post que un discutite lege lingual esseva acceptate in le initio de julio, facente russo un lingua official del pais parallelmente con ukrainiano.

Circa 1.000 protestantes veniva in battaglia con le policia in le centro del urbe, un die post que le parlamento del republica ex-sovietic decideva dar stato official al lingua

russe. Gas lacrimogene esseva fusilate per le policia. Le presidente del parlamento, Volodymyr Lytvyn, resignava de su posto post in protesto contra le facto que le lege esseva hastate per le parlamento.

Le lege totevia non deveniva official, ante que Volodymyr Lytvyn e presidente Victor Yanukovitch lo signava. Isto occurreva le 8 de agosto

Le opposentes vide le lege como un menacia potential al soberanitate ukrainian, e Yanukovitch esseva fortiante a cancellar un oration que ille habeva planificate pro orientar le pressa super le hospitar del campionato europeu de football in le pais. In vice ille demandava un incontro urgente con Volodymyr Lytvyn e le gerentes del fractiones politic major.

67% parla ukrainiano e 24% parla russo in Ukraina.

Google vole salvar linguas moriente

Video, audio e textos es colligite.

Per Thomas Breinstrup

LE MUNDO – In un alliantia con scholares e linguistas le gigante de Internet, Google, ha comenciate un projecto pro salvar linguas que es in periculo de perir, proque nulle nove personas los apprende.

Del 7.000 linguas parlate hodie, on expecta que 50 pro cento non va superviver le proxime cambio de seculo. Le projecto Endangered Languages Project (Projecto de Linguas in Periculo) debe mantener information e documentation del linguas per video, audio e documentos.

Un sito special al adresse www.endangeredlanguages.com ha essite create, ubi omnes pote excambiar sapientia e recercas.

“Un gruppo variate de collaboratores ha ja comenciate contribuir con contento que va ab manuscripts del 18ve seculo a instrumentos moderne de education como exemplos de video e audio e articulos que

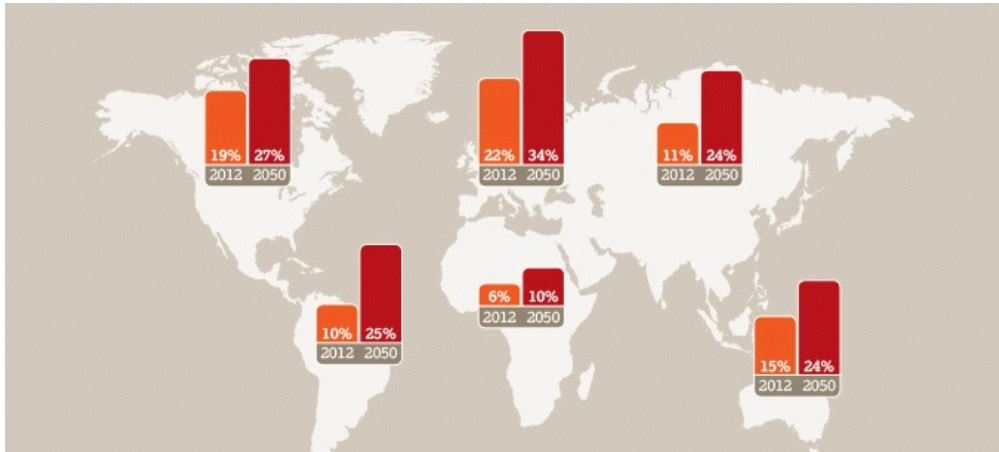
diffunde sapientia,” explica le coordinatores, Clara Rivera Rodriguez e Jason Rissman de Google.

Illes incoragia omnes a registrar films de alte qualitate de lor parentes qui sovente es le ultime parlatores de un lingua e a usar medios social pro facilitar le apprension de un lingua in periculo.

“Le disparition de un lingua significa un perdita de valutabile information scientific e cultural, comparabile al perdita de un specie,” dice le presentation in le sito in Internet, que presenta un mappa interactive ubi on pote vider le stato de linguas in cata pais, indicate per colores pro monstrar quanto grande es le periculo pro justo iste o ille lingua.

Google ha financiate le initio del projecto que intra menses essera passate al organisation First People’s Cultural Council e al Instituto de Information e Technologia Lingual de Eastern Michigan University.

Le sito es in anglese, espaniol, russo, chinese, francese, germano e portugese.

Le mundo hodie e in 2050.

Fonte: UNFPA

Le homines deveni sempre plus vetere

Ante 2050 le numero de homines de +60 annos es expectate duplicar se.

Per Thomas Breinstrup

LE MUNDO – Con le velocitate de un rochetta le numero de citatanos mundial de un etate de 60 annos e plus cresce e cresce, e intra dece annos il habera un milliardo de sexantagenarios sur le Terra, un cifra que essera duplicata a duo milliardos in 2050.

Assi predice un nove reporto del fundation populational del Naciones Unite, UNFPA. In 2000 le numero de sexantagenarios o plus esseva pro le prime vice plus grande que le numero de infantes de cinque annos o minus. Hodie il ha 809 milliones de personas de +60, e in 2050 le cifra essera 2,03

milliardos.

E il es le feminas qui vive le plus longemente. Pro 100 feminas qui habera 80 annos o plus, solmente 61 viros obtene le mesme etate.

Le majoritate del crescimento del parte le plus vetere del population habera loco in le paisas developpamental. Quasi quatro de cinque personas de +60 es expectate viver alora in iste paisas.

Le UNFPA conclude que isto es un victoria pro le humanitate, proque illo es un consequentia de melior nutrimento, medicina e hygiene. Ma al mesme tempore isto require que le paisas developpamental se prepara a poter manear un population plus vetere.

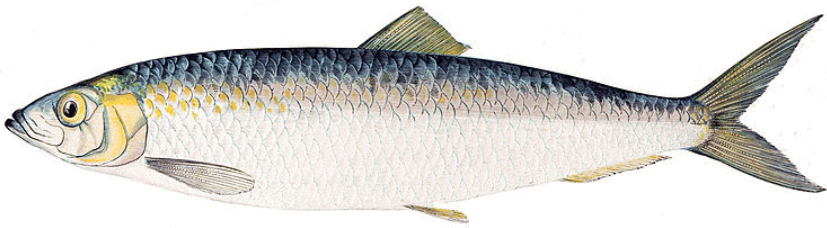
China, que es le pais le plus populate, ha hodie 180 milliones habitantes de +60 annos ex le 1,3 milliardos chineses. In 2050 le cifra es expectate esser 439 milliones – o un augmentation ab 13 a 34 pro cento del population.

Japon pote expectar que 41 pro cento del population in 2050 habera +60 annos.

POPULATION VETERE

	2011/2012	2050
Personas de +60 annos	809.742.889	2.031.337.100
Personas de +80 annos	114.479.616	402.647.303
Personas de +100 annos	316.600	3.224.400
Percentage de +60 annos	11,5	21,8

Fonte: UNFPA

Le argento del mar

Ex un discurso durante le 13e Incontro Nordic in Billströmska folkhögskolan al insula Tjörn in Svedia.

Per Erik Enfors

Le haringo ha essite importantissime e pro le historia del provincia Bohuslän in Svedia, e le nutrition del population svedese, specialmente le homines paupere. Le insula Tjörn esseva un del centros pro iste pisca e specialmente le parve vico Klädesholmen que le participantes del incontro visitava un die.

Factos del haringo

Le haringo, *Clupea harengus*, es le plus commun pisce in le mundo. Illo se presenta in grande bancos in ambe lateres del Atlantico e in le Mar Baltic. Le plus haringos adulte pesa inter 40 e 200 grammas. Le longor normalmente es usque a 30 cm. Le plus grande haringos es le famose haringos de Islanda. Un haringo pote generar circa 30.000 ovos, circa 1 mm grande, que se forma in grumos e se affunda a basso in le mar. Ibi le ovos se cova post 78 dies si le temperatura es apte. Post tres annos illo es 25-30 cm e illo pote producer ovos o semine al etate de 3-5 annos. Le haringos se nutri de plancton. Quando illos se reproduce illos se aggrega al costas o al bancos basse in le mar e allora milliones de haringos pote esser vidite, lo que ha apportate le nomine popular "le argento del mar".

Plure studios monstra que il ha un

connexion inter mangiar de haringos e bon sanitate e un vita longe. Le causa es le composition del grassia e specialmente le grande contento del antioxydante Omega-3. Malgrado que le haringo es considerate como un pisce grasse illo non contine plus de grassia que carne hachate magre.

Influentia ambiental

Non multe cosas ha influentiate le historia de Bohuslän e le apparentia del paisage como le haringo. Le roccas calve de Bohuslän es un consequentia del facto que on abatteva le vegetation pro usar lo como ligno combustibile in le production de sal e oleo de pisce. Sur le insula Tjörn le vegetation de novo ha retornate ma in grande partes de Bohuslän le paisage calve es characteristic tamben hodie.

Jam durante le medioevo le haringo esseva un grande articulo de commercio international. Per insalation in grande barriles le haringo poteva esser transportate longe distantias in Europa. In plus le haringo esseva popular durante le quaresima quando le religion prohibeva mangiar de carne.

Le periodos de haringo

Un "periodo de haringo" es un tempore, alcun decennios longe, quando enorme bancos de haringos nata proxime al costa durante le autumno e hiberno. In Svedia le periodos de haringo primariamente es cognoscite in Bohuslän. Pro iste provincia illos apportava un grande progresso economic.

Normalmente le haringos se trova a longe distantias ab le costas e durante le seculos passate on non facilmente poteva capturar los con le methodos usate ante le fin del 19e seculo.

Circa un vice per seculo le haringos durante un periodo de plure annos, o mesmo decennios, se ha aggregate al costas in massas enorme cata autumn o hiberno. Iste periodos es appellate “le periodos de haringo”. Iste periodos generalmente e comenciava e finiva subitementamente lo que causava grande problemas pro le piscatores e le mercato de haringo.

Le importantia del haringo pro le population non pote esser superestimate. Desde le comencio del medioevo novem periodos de haringo es documentate ma le informaciones del annos exacte varia e le variationes local es grande. In Bohuslän le plus importante periodos desde le 16e seculo occurreva approximativemente durante iste annos:

- 1556- 1589
- 1660- 1680
- 1747-1809 (“le grande periodo”)
- 1877- 1906

Le periodo 1556-1589

Iste periodo es considerate como le prime grande periodo ben documentate. Le pisca implicava un progresso economic pro tote Bohuslän que in ille tempore appartineva al regno Danmark/Norvegia. A Bohuslän arrivava naves ab Danmark, Norvegia e Hollanda e casas e magazines esseva edificate al longe del costa. Le urbe insular Marstrand, situate solmente 5 km al sud de Tjörn via le mar, allora esseva le urbe central pro le pisca de haringos e habeva a causa de isto un progresso enorme. Circa 15 000 homines probabilemente viveva in Marstrand e su ambiente e Bohuslän esseva in iste periodo fornitor principal de haringo pro le population crescente de Europa.

Le periodo 1660-1680

In le fin del 17e seculo, le haringos invadeva Bohuslän in un volumine considerabile-

mente minor. Bohuslän habeva recentemente devenite un parte de Svedia in le pace in Roskilde 1658 e post que al svedeses mancava experientia de administrar le mercato del haringo il deveniva difficile pro le habitantes de Bohuslän viver del pisca. P.ex. il non esseva permittite usar estranieros con experientia nam leges svedese prohibeva participation de mercantes estranier. Dunque iste periodo esseva considerabilemente minus importante pro le economia del population.

Klädesholmen anno 2012. Photo: Thomas Breinstrup

1747-1809 – “le grande periodo”

Ante iste periodo Bohuslän esseva un provincia multo povre, jam ante le svedesification. Pro multe personas le terra non sufficeva pro superviver e illes tamben debeva haber altere professiones. Ma le haringo retornava in le fin del annos 1740. Nunc un tempore hectic comenciava al longe del costa e in le litteratura iste periodo ha essite nominate “Le Grande Pisca de Haringos”. Al maximo on produceva circa 60 000 m³ de haringo durante un anno. Le exporto de oleo esseva al maximo quasi 10 000 m³. Durante le hiberno 1794-1795 on capturava 250.000 m³ de haringo.

Le pisca de haringos in Bohuslän deveniva un question national. Haringo e oleo de haringo deveniva un del plus importante productos de exportation. Le secunde post

le ferro ma ante le productos forestal. Le exporto de haringo e oleo amontava a 17 per cento del exporto total.

Pois que le pisca esseva practicate sin medios auxiliar machinal on besoniava multe obreros. Pro attraher gente al costa infertile le stato offereva i.a. terra gratuite, ligno gratuite pro le casas e avantages fiscal multo generose. Gente flueva al costa e nove villages piscatori se formava. On ha estimate que circa 50 000 personas alora arrivava al costa.

Quando le bancos de haringo se premeva a in baias e strictos il non esseva necessari usar le previe methodos traditional con retes flottante e retes fixate. In vice on simplemente usava dragas que esseva mittite in le mar con parve barcas e postea on stava sur le litore o le glacie e tirava le dragas.

Ex Historia de gentibus septentrionalibus per Olaus Magnus 1555
(Historia de populis nordic)

In le initio del 20e seculo on usava quasi le mesme methodo. Grande quantitates de haringo esseva insalate e pro coperir le grande besonio de sal on edificava cocinas de sal ubique in Bohuslän ubi on evaporava aqua salin del mar lo que ancora plus augmentava le besonio de ligno.

Anno post anno le haringos continuava fluere al costas in quantitates enorme e pro manear toto on comenciava facer oleo del haringos. Ab le cocinas e ab le agros fertilisate per le residuos del cocinas un odor pestilential se dispergeva in le paisage de Bohuslän. In Bohuslän il habeva usque a circa 500 cocinas de oleo.

Le besonio de ligno pro casas, magazi-

nes, barcas e naves, pontes, barriles, catran etc. esseva tanto grande que isto deveniva le colpo mortal pro le forestes de Bohuslän que jam alora esseva satis reduce. Le oleo esseva usate i.a. pro lampas de oleo e pro impregnar vestimentos e bottas. Iste periodo esseva fundamental pro le insula Klädesholmen. Al maximo quasi 1000 personas habitava in ille parve insula.

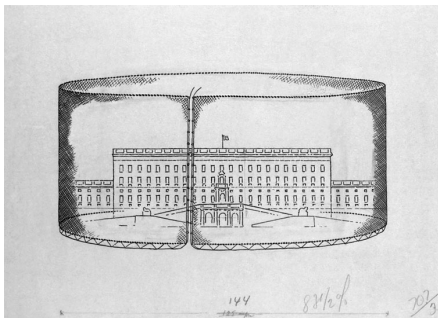

Ma tambien iste vice le haringos desapareva subito, e infortunatamente isto occurreva al mesme tempore quando Svedia perdeva Finland a Russia in le anno disastrose 1809. Multe personas dismantava lor cabanas e abandonava le costa. Bordellos e tavernas que habeva devenite un problema tambien pro areas vicin, a ubi maladias veneree esseva dispergite, desapareva e le silentio se abassava super le archipelago. Bohuslän que previamente esseva considerate como un nido de peccatos se alterava a un puncto de appoio del adherentes del predicante Henrik Schartau qui propagava un multo dogmatic renascentia religiose.

Le periodo 1877-1906

Le ultime de iste periodos non es tanto relatate como le previe periodos. Illo non concerneva tanto multe gente e le haringos non stava tanto compactemente in le baias. Le pisca ancora esseva facite per dragas al litores ma on tambien habeva comenciate usar plus grande dragas que esseva tirate per naves.

Con tal utensiles il forsan non es sur-

Compara un "snörpvad" con le Palatio Regal de Stockholm.

prendente que troppo multe haringos esseva capturate jam in le mares externe e non arrivava al costas pro poter reproducer se.

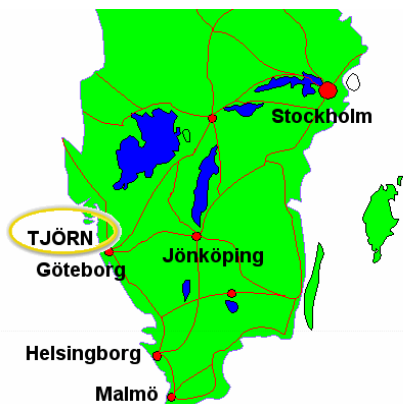
Conservation de haringos

Le industria de conservation de haringos comenciava in le fin del 19e seculo e accelerava durante le prime guerra mundial. Le interpresas esseva establite circum le familias. Le naves soleva quitar Klädesholmen in grande armadas in septembre e esseva via tote le autumn e hiberno. On vadeva usque a Haparanda e al lacos Vänern e Vättern. Post le secunde guerra mundial le transportos esseva facite per trainos e camiones. Totalmente il ha existite 25 fabricas de conservation de haringo solmente sur Klädesholmen. Hodie le production es concentrate a duo interpresas. In le parve

museo "Sillebua" on pote studiar le developpamento ab vendita ab naves que vadeva al longe del costas usque al fabricas moderne de conservation.

Le proxime periodo de haringo?

Secundo le vetule intervallos del periodos de haringo un nove periodo de haringo jam deberea haber evenite nunc. Proque non? Probabilemente le causa es que troppo multe haringos ha essite capturate, quasi un denudation, con le naves piscatori moderne e effective que poteva capturar quantitates enorme de haringo. Durante le annos sexanta e septanta illos capturava le haringos in le grande mares ante que le haringos arrivava al costas e poteva reproducer se.

*In le museo de haringos sur le insula Klädesholmen on pote vider, como le piscatores succedeva capturar le piscis.
Photo: Mathilde Breinstrup*

Die de interlingua in universitate

■ Venerdi le 9 de novembre le campus del Universitate Federal de Pará in Brasil essera le hospite de un grande arrangemento de interlingua. Le Union Brazilian pro Interlingua (UBI) prepara actualmente le die. Le presidente Ramiro B. de Castro, Rubens Nascimento e le studente universitari Álvaro Almeida prepara un exposition super interlingua inclusive un presentation digital. Le universitate es situate in Belém in le region nord-amazonic. Le programma include un discurso-presentation per Ramiro B. Castro basate sur le opusculo “Interlingua, a solução natural” per professor Waldson Pinheiro. Il habera un exposition de diverse materiales pro divulgation de interlingua, e on organisara un classe de interlingua, ubi on va inseniari secundo le curso de interlingua per Peter Gopsill, presidente del Societate Britannic pro Interlingua.

Laude a un economo-interlinguista

■ In un sito pro prevision e analyse de mercato, un articulo le 15 de agosto tracta principalmente le successos de Leland B.

Yeager (*photo*), economo professional e presidente del Union Mundial pro Interlingua (UMI) inter 1993 e 1999, ma le articulo – in angese – contine anque un curte mention de interlingua. “What we can lean from a great economist” (Que nos pote aprender de un grande economo) es scribite per David Gordon, qui laude le labores de Leland B. Yeager. Yeager mesme ha a plure conferentias international de interlingua durante le annos tenite varie discursos super economia, e ille ha – in su proprie

libros – mentionate e usate interlingua. On pote leger le articulo ci: www.mar-ketoracle.co.uk/Article36067.html.

Multe articulos ancian registrate

■ Le lista in le section “Historia de interlingua” in www.interlingua.com con articulos super interlingua publicate in le pressa durante le annos ha essite grandemente extendite. Thomas Breinstrup es, como secretario del Union Danese pro Interlingua, in le processo de arrangiar e registrar un abundantia de materiales de archivo que le Union Danese pro Interlingua durante le annos ha recipite de varie membros. Le materiales comprehende libros, magazines, altere publicationes, articulos ab le pressa, litteras, photos etc. Le lista de articulos es in nulle maniera complete, ma illo deveni sempre plus comprehensive, quando on succede identificar nove articulos, trovar le datas e annos de publication de articulos ja cognoscite etc. Visita www.interlingua.com/historia e clicca a sinistre sur le puncto “Interlingua in le pressa” pro vider le resultados usque ora.

Nove adresse de presidente

■ Le presidente del Union Brazilian pro Interlingua (UBI), Ramiro B. Castro, ha cambiate adresse postal, ma su adresse e-postal – presidente@interlingua.org.br – remane le mesme. Vide le nove adresse postal in le lista de representantes de interlingua sur pagina 27.

Films in sito danese

■ Le tres films con mini-presentation de interlingua in danese que esseva registrate in 2011 durante le conferentia international de interlingua in Bulgaria ha pro rationes incognoscite non essite publicate in www.interlingua.dk – usque le 1 de agosto. Ora le daneses pote vider los directemente ab le sito del Union Danese pro Interlingua (DIU).

50 annos official con interlingua

■ “Elleore celebra 50 annos de jubileo lingual” dice la rubrica de un articulo de duo paginas in le magazin del societate del insuletta Elleore, facite un regno independente como joco. Desde 1962 interlingua ha essite le lingua official del insuletta que es situate in le Fiord de Roskilde in Danmark, pois que duo personas del gruppo de professores scholar qui in 1944 comprava le insula pro facer lo un colonia estive pro le scholares – Hans Neerbek (1917-2010) e Bjarner Svejgaard (1919-1988) – esseva active anque in le organisation de interlingua. E quando on es un ver insula con un regno e proprie rege e regina, on debe naturalmente anque haber su proprie lingua. Isto deveniva interlingua. Elleore ha publicate numerose timbros con texto in interlingua. Le articulo per Thomas Breinstrup, secretario del Union Danese pro Interlingua, presenta ligamines a cursos in linea pro aprender interlingua.

Plus de Cartas nordic pro cursos

■ Un nove serie de Cartas nordic ha essite publicate in www.interlingua.com pro usar in le inseniamento de interlingua, cursos etc. In le section Inseniamento (www.interlingua.com/instruction) se trova ora 23 Cartas nordic, cartas postal que presenta motivos del cinque pais nordic – Danmark, Norvegia, Svedia, Finlandia e Islanda – con un breve texto informative e narrative in interlingua. Le photos e informationes pote esser usate in cursos de interlingua, o si on vole mesme studiar lo sin professor. Il ha pro cata carta cinque questiones super le texto. Un instruction con ideas de como usar le cartas anque pote esser discargate. Le serie comenciava in januario-martio 2009 in le magazin nordic de interlingua, Actualitates – Interlingua i Norden (ISSN 1395-2455), publicate per le quatro organisationes nordic de interlingua. In cata edition de Actualitates es presentate duo nove

cartas. Le Cartas nordic es in le formato PDF que on pote facilmente imprimir.

Dictionario classic de novo presente

■ Gratias al grande labor del interlinguista Javier Abadia de Barcelona in Espania, un dictionario classic de interlingua pote ora de novo esser consultate. Ille ha transcribite tote le “A Concise English-Interlingua Dictionary” (Un dictionario concise anglese-interlingua) per Woodruff W. Bryne de 1958. On pote trovar le transcription e le original scannate in le adresse <https://sites.google.com/site/dictionariobryne1958/home>. Le dictionario contine ca. 7.300 entratas.

Interlingua in YouTube.

Poesia in interlingua in video

■ Belle poemas, belle musica e belle illustrationes. Assi es le mundo magic de Marcus Scriptor, un pseudonymo del svedese Kenneth Platter. Ille ha registrate un serie de su poemas a voce clar e perfecte, e illos es accompagnate per le texto scribite, assi que il es facile anque pro comenciantes sequer lo. Le films se trova in le servicio de video, YouTube. Comencia per “Nemo pote occider un sonio” (www.youtube.com/watch?v=Nf8HXJbGp10&feature=relmfu).

Le monumento impressionante del etate de petra.

Photo: Thomas Breinstrup

Stonehenge revela su ver enigma

Le origine del grande petras del circulo interior ha essite trovate – ma isto solmente leva nove questiones.

GRANDE BRITANNIA – Finalmente recercatores ha succedite rumper un del grande enigmas super le mundialmente famose monumento Stonehenge in le sud de Anglaterra.

Quasi 5.000 annos post le construction, le geologos Robert Ixer del Universitate de Leicester e Richard Bevins del Museo National de Galles ha succedite appunctar de ubi veniva le enorme petras – de un blauastre sorta vulcanic – que forma le circulo interior del monumento del etate de petras.

Un nivello de roccas con le nomine Craig Rhos-y-Felin proxime a Pont Saeson in le sudwest de Galles es le responsa. Al minus un tecnologia special de laser ha revelate que certes del grande petras veni del nivello de roccas 70 metros longe. On ha analysate le construction chemic del petras e le formas de vita microbiologic, e iste duo “ingredientes” equala perfectemente.

Usque ora on ha credite que le petras veniva de Preseli Hills in Galles, e de la on habeva potite transportar los per le Canal Briston e le riviera Avon a Wiltshire. Ma Pont Saeson es situate in le pais basse al nord de Preseli Hills, 250 kilometros ab le monumento. Assi le homines del etate de petras o debeva transportar los sur naves primitive circum le periculose puncta St. David's Head e tirar los super Preseli Hills que ha un altitude de plus que 500 metros. *Th.*

■ **CHOCOLATE ES SAN:** Antea on ha trovate que chocolate nigre es favorabile pro le sanitate vasocardiac. Nunc un recerca publicate in le periodico *Neurology* monstra que etiam chocolate al lacte ha le mesme effecto. In le studio 37.103 viros participava. Illes qui consumeva circa 60 grammas cata septimana curreva le risco de esser affligite per apoplexia que esseva 17% minus que le viros qui mangiava nulle chocolate. On crede que le causa es que chocolate contine si-appellate flavonoides, un typo de antioxydantes que protege le vasos sanguinari. Le risco de feminas es minus quando illas consume chocolate un recerca demonstrava in 2011. *Beq*

Eunuchos habeva vitas multo longe

Castration sembla haber prolongate le vita.

COREA – Le modo le plus secur pro un viro de viver longemente es lassar se esser castrate. Un studio del longevidate del eunuchos in le ancian Corea monstra que illes in media viveva quasi vinti annos plus longemente que altere viros.

Le studio, publicate in le revista scientific *Current Biology*, es fundate sur analyses de ancian archivos del dynastia Chosun, que governava Corea de 1392 a 1919. Le receratores ha potite determinar le longevidate de 81 eunuchos qui i.a. functionava como guardas de harem.

Iste viros castrate viveva in medio 70 annos, durante que altere viros moriva in le etate de pauco plus de 50 annos. Tres del eunuchos deveniva plus de 100 annos – le plus vetule 109! Le existentia de centenarios in iste categoria esseva plus commun que inter viros hodie in le societates moderne.

Castration implica que le glandula genital es extirpate e le production de masculin hormon sexual fini, lo que evidentemente prolonga le vita. Sin iste hormon etiam le instincto sexual fini. Il es antea cognite que le hormones debilita le defensa immunitari e face que feminas generalmente vive plus longemente que viros.

Pro esser productive le viros paga un precio alte: un vita plus breve. Le question es naturalmente si le eunuchos habeva si multe gaudio de lor extra annos. A iste puncto le ricerca non da alcun responsa. EA

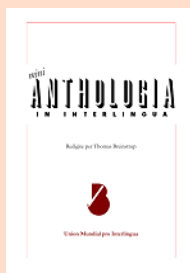
“Le baptismo del eunucho” (Rembrandt)

Extra pro abonatos

■ Omne duo menses abonatos del PANORAMA recipe advantages special in forma de litteratura, audio e altere materiales digital. Discarga le Extras per usar le contrasigno indicate in basso.

Mini-anthologia: volumine 3

■ In le annos post que interlingua esseva publicate in 1951, le magazines de interlingua publicava numerose traductiones de litteratura ab tote le mundo e obras original. Iste textos non ha essite accessibile, proque le magazines non pote esser comprate. Ora ha essite colligite un “Mini-anthologia in interlingua” in tres e-libros con textos de autores cognoscite e non-cognoscite, novelas, poemas e proverbios – un multitudine de lectura interessante e capturante.

Panoramas original: no. 5

■ Durante tote 2012 tu recipe le prime editiones de PANORAMA de 1988, un edition omne duo menses, in versiones digital. Collige tote le editiones, e approfunda te in lo que occurreva ante 25 annos. Ecce numero 5 de septembre-octobre.

Assi tu trova le materiales extra

www.interlingua.com/abonatos/2012-5

Nomine de usator: p052012

Contrasigno (in un parola):
informationininterlingua

Bibliotheca electronic cresce ben

Le gratuite Bibliotheca electronic in interlingua introduce le prime e-libros in formato flexible.

■ Le sempre crescente collection de litteratura gratuite in interlingua, le Bibliotheca electronic in interlingua, aperi nove portas al mundo del e-libros.

In octobre, le duo titulos le plus recente – “Un Cavallero in le Celo” per Ambrose Bierce e “Mi Conto Bancari” per le humorista canadian Stephen Leacock – appareva in le formato traditional PDF ma anque in le formato genuin pro e-libros, EPUB. Isto significa que le texto non es fixate a un certe formato originalmente developpate pro libros imprimite sur papiro ma va transformar se automaticamente al grandor del schermo sur le qual illo es legite. On pote anque mesme decider le grandor del texto e le fonte usate.

Le grande majoritate de e-lectores – excepte le Kindle de Amazon – lege EPUB nativamente. Usatores del Kindle debe, como sempre, mesme converter le e-libros pro poter leer los.

Le début del nove formato occorre con le duo obras traducite per Patricio Negrete de Chile. Ille ha antea livrate materiales pro le Bibliotheca electronic in interlingua.

Un serie de nove e-libros in EPUB es sub preparation, e sperabilemente anque titulos anteriormente publicate pote apparer in nove versiones in EPUB.

Ancora 12 titulos esseva, alcun septimanas antea, addite, gratias al benevolentia

del Societate Svedese pro Interlingua (SSI). Le SSI haveva in su proprie sito un minicollection de e-libros que on ha ora ponite a disposition plus grande. Le nove titulos comprehende novellas, libros factual, discursos ab previe conferentias de interlingua e articulos. Ecce le 12 nove e-libros:

- Harleigh Kyson Jr.: “Breve historia de Brasil” – un rapide supervista informativa del historia del pais le plus grande in America de Sud
- Ingvar Stenström: “Formation de parolas in interlingua” – un discurso super como appare le parolas in interlingua
- Fábio M. Bertato: “Fratre Pacioli” – un narration super le monacho medieval e “Le ration de auro”
- Bengt Enqvist: “In le tracias del huracan” – un historia horripilante e personal super quando un huracan attaccava

- Svedia
- Harleigh Kyson Jr.: “Interlingua – curso de conversation” – ample e instructive
- Guy de Maupassant: “Le aventura de Walter Schnaffs” – novella
- “Le battalia de Mag Tured” – un importante legenda celtic
- Ferenc Jeszenszky: “Le sex beneficios de interlingua” – le avantages de usar interlingua
- Multatuli: “Le taliator japonese de petras” – un conto super ille qui desirava devenir le sol
- Guy de Maupassant: “Le Testamento” – novella
- Ervin Lázár: “Mi septe inamoratas” – breve novella sorprendente
- Ingvar Stenström: “Qui besonia interlingua?” – discurso super le diffusion de interlingua

Plure nove e-libros es sub preparation e va tosto apparer in le bibliotheca. Le Union Mundial pro Interlingua (UMI) anque planifica un libreria electronic, del qual on pote comprar obras litterari e sonor.

Le Bibliotheca electronic in interlingua (www.interlingua.com/e-libros) es un collection de materiales gratuite in interlingua que on pote leger directemente sur le schermo o descargar pro su tabletta computatorial o e-lector, o audir sur un sonator MP3. Visita le Bibliotheca electronic in interlingua e selige inter centos de horas de lectura – absolutemente gratuite. *Th.*

Ancora plus grande dictionario

■ Le dictionario le plus comprehensive de interlingua a un lingua national ora essera ancora plus grande. Le “Dictionario Interlingua-Nederlandese” per Piet Cleij ha essite supplementate per circa 4.000 nove entratas, ante toto terminos biologic ab le nove dictionario biologic interlingua-anglese. Le nove version del obra in duo grande volumines A4 essera sub preparation. Carlos Soreto, lexicographo portugese e ex-

secretario general del UMI, prepara un nove layout pro le edition que essera alora tosto disponibile a esser comprate e pagate in linea. Le nove edition, le decime, habera assi plus que 55.000 entratas. *Th.*

Tertie edition del Grammatica

■ Le tertie version del “Grammatica de Interlingua” per Karel Wilgenhof (1927-2009) appare tosto. Justo ante su morte, le linguista nederlandese finiva un revision del grammatica de e in interlingua, ma solmente ora il ha habite tempore pro finir lo. Le libro de circa 60 paginas A5 appare simultaneamente in versiones in interlingua e in danese, le ultime preparate per le Union Danese pro Interlingua. *Th.*

Anniversario del Almanac

■ In octobre, le revista mensual in interlingua, Almanac de Interlingua, celebrava su tertie anno de existentia. Le brasiliano Cláudio Rinaldi prendeva le iniciativa e es le redactor del revista cultural que appare omne menses como magazin digital. Omnes pote abonar se gratuiteamente al magazin, e in www.interlingua.com/almanac on ha establite un archivo del editiones anterior. Cata edition ha typicamente sex-septe paginas A4 e contine un grande variation de materiales, totalmente in interlingua. *Th.*

Nove publicationes in interlingua

■ Internovas – informativo electronic del Union Brazilian pro Interlingua, no. 171, sept.-oct. 2012, 5 pp. A4 (PDF) + no. 172, nov.-dec. 2012, 5 pp. A4 (PDF), ISSN 0103-8648. Red.: Ramiro B. de Castro, e-posta: presidente@interlingua.org.br.

■ Almanac de Interlingua, no. 33, agosto 2012, 6 pp. A4 (PDF) + no. 34, septembre 2012, 7 pp. A4 (PDF) + no. 35, octobre 2012, 7 pp. A4 (PDF). Editor e redactor: Cláudio Rinaldi, Brasil (e-posta: almanacde-interlingua@yahoo.com.br – le abonamento del e-magazin es gratuite a omnes).

1. Ubi se trova le imbucatura del Danubio?

1) Le Mediterraneo X) Le Mar Caspie 2) Le Mar Nigre

2. Que partito representava le prime presidente del SUA, George Washington?

1) Le Partito Democratic X) Le Partito Republican 2) Ni le un ni le altere

3. Que balla es plus grande?

1) Un balla de basketball X) Un balla de football 2) Un balla de volleyball

4. Quante annos habeva Matre Theresa?

1) 102 annos X) 87 annos 2) 93 annos

5. Que interpresa establiva le danese Troels Holch Povlsen in 1975?

1) Montana X) Bestseller 2) Vipp

6. De que pais veni Justin Bieber?

1) Irlanda X) Canada 2) SUA

7. Que color ha le lista interior del iride?

1) violette X) jalne 2) rubie

8. Que pais nordic habeva como le prime

un bandiera con un cruce?

1) Svedia X) Islanda 2) Danmark

9. Que insula asiatic esseva ferite de un attacco de terror in 2002?

1) Bali X) Borneo 2) Sumatra

10. Qui jocava le rolo principal in le film de Woody Allen "Medienocte in Paris"?

1) Owen Wilson X) Flavio Parenti 2) Tobey Maguire

11. De que pais veni le marca de vestimentos Diesel?

1) SUA X) Italia 2) Anglaterra

12. Quante papillas gustative ha un homine?

1) ca. 5.000 X) ca. 10.000 2) ca. 15.000

13. Quanto longe es le Eurotunnel que liga Grande Britannia con Francia?

1) 42,5 km X) 32,7 km 2) 50,3 km

14. Qui gere un grege de lupos?

1) Un lupo mascule X) Un lupo feminin 2) Un masculo e un femina

Solution: 2211XXX 1211XXX22

Interlingua practic

■ **ASCOLTA INTERLINGUA:** Memora que Radio Interlingua cata mense publica un nove emission in www.interlingua.com/radio con multe voces differente in interlingua e musica. Omne emissiones pote esser discargate como files MP3. *Th.*

MULTE MATERIALES: De www.interlingua.com/instruction il es possibile discargar multe materiales gratuite pro le inseniamento de interlingua (autostudio, cursos etc.). Il ha textos a leger, exercitios e mesmo audio. Le formatos es PDF e MP3, assi que il es facile usar los. Tu es benvenite contribuir con tu materiales. *Th.*

L A B Y R I N T H O

passatempos in interlingua con Carlos Sorro

COGNOSCE TU LE HISTORIA DE INTERLINGUA?

Selige le parolas adequate e plena le spatios blanc pro apprender un pauco del historia de interlingua:

Interlingua nasceva in ____ (1951, 1961, 1971) con le publication del Interlingua-English Dictionary, cuje editor esseva ____ (André Martinet, Hugh Blair, Alexander Gode). In iste mesme anno ha essite anque publicate le Grammatica con le collaboration de ____ (Hugh E. Blair, Piet Cleij, Frederick Cottrell). Iste importante evento solmente occurreva gratias al supporto financiari de un femina: ____ (Jeanne Martinet, Alice Morris, Barbara Rubinstein), fundatrice del IALA (International Auxiliary Language Association) e sposa del linguista ____ (André Martinet, Alexander Gode, Dave Morris).

Le IALA ha essite constituite in le Statos Unite in ____ (1924, 1951, 1971) e durante le prime annos de su existentia era dedicate al disveloppamento de un lingua ____ (auxiliar, national, romance), basate in le vocabulario ____ (latin, romanesc, international).

Post le Secunde Guerra Mundial ____ (André Martinet, Hugh Blair, Ferenc Jeszenszky) partiva ab Paris pro devenir director del equipa de recerca del IALA in ____ (Los Angeles, Washington, Nove York), le carga del qual ille se dimitteva in ____ (1938, 1948, 1958), qual posto esseva allora occupate per ____ (Hugh Blair, Alexander Gode, Frederick Cottrell).

Le UMI (Union Mundial pro Interlingua), cuje presidente es ____, (Jeanne Martinet, Sven Frank, Alice Morris) e su secretario general ____, (Paolo Castellina, Ferenc Jeszenszky, Ingvar Stenström), ha ____ (Heraldo de Interlingua, Panorama, Currero) como magazin official desde 1988.

Interlingua es un lingua multo facile a apprender pois que illo es basate in le principal linguas ____ (romance, nordic, asiatic). Comenciante como un lingua scribite illo hodie es non solmente scribite sed anque parlate per multe personas in tote le mundo. ■

CURIOSITATES

Le linguas plus parlate

Hodie se parla in le mundo circa 5.000 linguas e dialectos, del quales 845 proveni de India. Le lingua plus usate es le chinese (mandarin) parlate per circa 1.000 miliones personas. A sequer veni le angese, le hindi e urdu, e deposit le espaniol, etc. Interlingua es usate per

circa de un million de personas in tote le mundo e tende a augmentar debite al

su simplicitate.

Le poema de Kipling

Il sembla que le poema plus traducite usque nunc es If ("Si") de Rudyard Kipling (1865-1936); editate pro le prime vice in 1910, illo jam ha essite traducite in circa 30 linguas. ■

Ab le “Dictionario del Diabolo”

PER AMBROSE BIERCE (1842-1914)

Ambrose Bierce, nascite in 1842 in Ohio e disparite mysteriosemente in 1914 in Mexico ubi ille habeva ite pro sequer le revolutionarios de Pancho Villa, jornalista, scribeva centenas de contos inspirate per un humorismo crude, feroce e a vices macabre, ma ille es super toto cognoscite pro le “Dictionario del diabolo” (The Devil’s Dictionary, 1911). Satiric, paradoxal, venate de anarchia, scribite como un dictionario classic, le “seriose”, le Dictionario demystifica le “entratas” del language official, le language del mendacio e del hypocrisia, restituente a cata entrada un brutal sinceritate. Le scriptura de Bierce es sarcastic, ha le signo del amaritude e del disincanto.

Citation: le acto de repeter in modo errate le parolas de un altere.

Caule: un... vegetal plus o minus tanto grande e sage como le capite de un homine.

Epitaphio: inscription super un tumba que monstra como le virtutes acquirite con le morte ha un effecto retroactive.

Le abstinate: un homine debile qui cede al tentation de negar se un placer.

Le conto currente: offerta voluntari pro le mantenimento de vostre banca.

Beltate: le poter con le qual un femina attrahe un amante e terrorisa un marito.

Feditate: un dono del Deos a certe feminas que rende possibile le exercitio del

CONTO DEL MENSE

Le conto del mense presenta pecias del litteratura mundial in interlingua – o litteratura original in interlingua.

Redactor: Onofrio Notarstefano

humilitate.

Le disgratias es de duo typos: le disgratias que occorre a nos, e le fortunas que occorre a alteres.

Optimista: un sustentor del doctrina que asserre que le nigro es blanc.

Proximo: un que a nos ha essite imponente de amar como nos mesme e qui face toto pro facer disobedir nos.

Cynico: un scelerato cuje perception defectuose vide le cosas como illos es e non como illos deberea esser.

Felicitate: un agradabile sensation nascite per le contemplation del suffrentia de alteres.

Le feminas: esserea plus charmante si on poteva cader inter lor brachios sin cader in lor manos.

Anno: periodo de 365 delusiones.

Pictura: le arte de proteger superficies plan ab le atmosphaera, e de exponer los al critica.

Religion: un filio del Sperantia e del Pavor, que explica al Ignorantia le natura del Incognito.

Amicitate: un nave satis grande pro portar duo personas quando on naviga in bon aquas, ma reservate a un sol quando le aquas se face difficile.

Absurditate: un affirmation o un credentia clarmente in contrasto con proprie opinionones.

Catechismo: un selection de enigmas theologic in le quales dubitas universal e eterne es resolvite con responsas limitate e evasive.

Clarividente: persona, generalmente femina, dotate del facultate de vider lo que su cliente non vide, ante toto que ille es un stupido.

Complimento: un presto que da interesse.

Conservator: homine politic affectionate al males existente, ille non debe esser confundite con le progressista qui in vice aspira a reimplaciar los con males nove.

Diagnose: talento multo disveloppate inter le medicos que consiste in intuer le entitate del conto in banca del malado in modo a poter decider quante tempore ille debe esser malade.

Dilettante: public calamitate que excambia le gusto con le talento e confunde su ambition con su capacitates effective.

Doctor: un gentilhomine qui prospera con le maladies e mori con le bon salute.

Epidemia: maladia con tendentia social e absolutemente sin prejudicios.

Pueritia: periodo de transition que sta inter le idiotia del infantia e le follia del juventute, a duo passos ab le culpas del maturitate e a tres ab le remorsos del vetulesa.

Pharmacista: complice del medico, benefactor del sepelitor e fornitor del familia del vermes.

Futuro: le periodo de tempore in le qual nostre affaires prospera, nostre amicos es sincer e nostre felicitate es assecurate.

Gentil: experto in le arte e in le practica del dissimulation.

Gratitude: un sentimento que sta a medietate inter le beneficio recipite e le beneficio previste o expectate.

Idiota: componente de un grande e potente tribo que in le seculos ha sempre exercitate un dominio absolute super le historia human.

Mammiferos: familia de animales vertebrate cuje feminas, in le stato natural, allacta proprie parvos; quando illes in vice perveni a un certe grado de civilitate, illes recurre al biberon.

Precar: pretender que le leges del universo es annullate in favor de un singule postulante, le qual se confessa completamente indigne de illo.

Sacerdote: un homine qui cura nostre vita spiritual pro ameliorar le conditiones de su vita temporal.

Sancto: peccator morte, revidite e correcte.

Natal: die special consecrate al excambio de donos, al aviditate, al ebrietate, al sentimentalismo plus insipide, al enoio general e a domestic virtutes.

Oceano: le massa de aqua que occupa circa duo tertios del mundo destinate al homine, le qual comocunque non ha le branchias.

*Traduction in interlingua:
Onofrio Notarstefano*

Il habeva nulle dubita que le trovata esseva un mammut.

Puero trova mammut in stato bon

■ **RUSSIA:** Plus que 100 annos post que on le ultime vice trovava restos de un mammut in Russia, un puero ha trovate restos ben preservate de un mammut masculine, 30.000 annos de etate. Le trovata esseva facite in le region Taimir circa 3.000 km nord del capital Moscova. Le puero lo discoperiva durante un ambulatura. Le pelle, le carne, le grassia e le organos interior es multo ben conservate. Expertos dice que le mammut habeva 15 o 16 annos, quando le permagelo lo attaccava. In 1901 un mammut integre esseva discoperite in Beresovka in Siberia, anque in le permagelo.

Th.

Message de 98 annos in bottilia

■ **SCOTIA:** Le message le plus ancian in un bottilia jectate in le mar ha essite trovate – post 98 annos. Andrew Leaper, un piscator scotese de 43 annos, capturava le bottilia in septembre al costa del Insulas Shetland. Le bottilia esseva un de 1.890 bottilias que in 1914 esseva jectate in le mar per capitano C. Hunter Brown, qui cercava al schola de navigation in Glasgow. Omnes, qui trovava un bottilia, recipeva sex pence, nam le bottilia esseva parte de un experimento de acclarar le currentes del mar.

Th.

Minus grande area de lacos

■ **CANADA:** Un mysterio aquatic ha

affligite le natura canadian que es ric de lacos. Canada ha circa 1,3 milliones de lacos, e nunc mesurationes per satellite ha monstrate que le pais durante le ultime dece annos ha perdit 6.700 km² o 1,6% de su area aquatic. Le recercatores, qui ha facite le studio publicate in Geophysical Research Letters, es perplexo e vole nunc trovar le causa. Le glacies disgela a causa del calefaction global e in consequentia le quantitate de aqua debe augmentar, non diminuir. Que le aqua dispare ha consequentias grande pro animales, natura e le population origine.

Beq

Povressa statunitense

■ **SUA:** Le limite official de povressa in le SUA es 22.000 dollars per anno pro un familia con duo infantes. Le anno passate 46 milliones statunitenses esseva povre. Tante personas nunquam ha essite povre desde que le governo comenciava publicar le statistica in 1959. Quasi 15,5% del population esseva povre, in le population nigre e latino-american 25%. Recentemente le autoritate statunitense de censo de population ha constatate que le cifra 46 ha augmentate a 49,1. Secundo Reuters isto significa 16%.

Beq

Batteria pro auto electric

■ **COREA DEL SUD:** Le recercator sudcorean Cho Jae-Phil dice que ille pote fabricar un batteria pro un auto electric que pote esser cargate in un minuta. On ha developpate un material nove de particulas nano. Le material es disfacite in graphite e pote esser cargate 120 vices plus rapidamente que un batteria conventional.

Beq

*Illustration:
Openclip-
art.org*

Exercitio pagate

■ SVEDIA: Omnes sape que il es san exercitar. Ma il es difficile haber tempore pro le exercitio durante le tempore libere. A causa de isto il es positive haber le opportunitate de trainar durante le horas de labor. Un studio al Universitate de Stockholm monstrava que etiam pro le empleator il es positive. Le efficacia e le productivitate deveniva plus grande. E le absentia a causa de maladia diminueva.

Beq

Experimentos con vino rubie

■ NEDERLAND: Recercatores nederlandese describe in le publication Cell Metabolism un studio del effecto de vino rubie. Dece-un viros san ma pesante troppo prendeva o un substantia que existe in vino rubie (resveratrol) o placebo (pilulas de sucro). Le gruppo de resveratrol habeva un metabolismo notabilmente meliorate, per exemplo le tension arterial se affundava e minus de grassia se stockava in le hepate. Isto simila a como le corpore se conduce durante trainamento dur o quando on recipe poco de energia.

Beq

Vespertiliones mori in massas

■ SUA: In le publication Science recercatores dice que desde 2006 un million de vespertiliones ha morite in un maladia de fungo. Le effecto ha essite un augmento de insectos damnose. Si le recolta non es protegite per le vespertiliones ma on debe usar insecticidas on ha evaluate que le costos essera 23 milliardos de dollars in America del Nord.

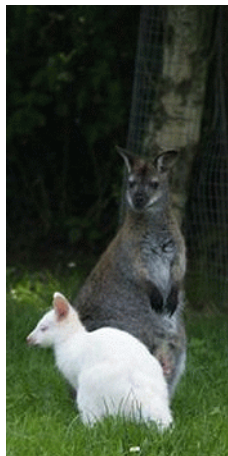
Beq

land al peninsula Jutlandia. Illo nasceva in agosto, e secundo le zoologos il se tracta de un error genetic que lo face totalmente blanc con oculos rubie. Animales albin es rar in le natura, proque illes non pote superviver.

Th.

Photo: Munkholm Zoo

Post le bomba atomic

■ JAPON: Le personas qui esseva infantes quando le bombas atomic cadeva super Hiroshima e Nagasaki ma non moriva risca ancora cancer del glandula thyroide secundo un studio publicate in International Journal of Cancer. A personas qui esseva matur quando le bombas cadeva le risco sembla esser minimal nunc. Le recercatores dice que illes non sape como le accidente in Fukushima ha influentiate le infantes in le area.

Beq

Limite al precio de location

■ GERMANIA: Un iniciativa socialdemocratic ha in Berlin habite le resultado que le precio de location pro le appartamenti del communa non debe esser plus que 30% del salario post taxa pagate. In plus, omne duo appartamenti libere debe esser reservate pro personas povre. In Berlin le communa possede circa 300.000 appartamenti, e 20.000 plus essera comprate.

Beq

Qualcosa dolce, per favor

■ In multe linguas romanice on usa un preposition quando on parla super amontas. Ma isto non debe sempre esser copiate in interlingua:

Si, per favor, da me qualcosa dulce (= qualcosa que es dulce).

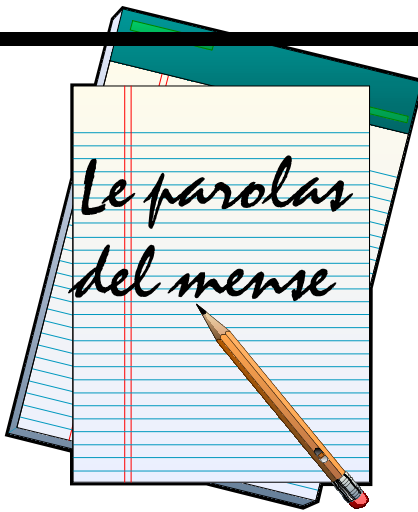
Ma si on pote seliger e decide specialmente lo que es dulce: *Si, per favor, da me alique del dulce* (= del material que es dulce).

Incognite – incognoscite

■ Es il melior dicer *incognite* o *incognoscite* ... o forsan *non cognoscite*, un lector demanda. Quanto al signification, il ha absolute nulle differentia; omne tres variantes va esser comprehendite equalmente. Personalmente, io essaya sempre usar le formas regular pro facer lo plus facile a novicios comprender mi textos. Forsan io non lo face totalmente consequentemente, ma io essaya. Pro isto io sole scriber *incognoscite* como participio perfecte, ma *incognite* como adjectivos un parola totalmente normal in interlingua, e de illo on naturalmente ha *incognito*, quando on desira esser anonyme. Dunque de novo un question de stilo, e on ha libere manos a seliger le forma que place le plus. Le plus importante es que le uso in interlingua es consistente, assi que on sempre usa le mesme parolas ubique in le mesme texto.

Querelar de

■ Si on non es contente, on pote anque *querelar de* qualcosa.

Redaction: Thomas Breinstrup

Le libros del Biblia in interlingua

■ In PANORAMA julio-agosto nos presentava le majoritate del libros del Biblia in interlingua. Mancava le ultimes. Ecce illos:

LIBROS DEUTEROCANONIC

Tobit

Judith

Esther grec

Prime Libro del Macca-beos

Secunde Libro del Macca-beos

Sagessa

Ecclesiastico

Baruch

Epistola de Jeremia

Additiones a Daniel

Crude – rude

■ A vices le differentias in signification es parvissime. Il se tracta de detalios – ma detalios importante.

Crude significa non cocite, qualcosa que es in su stato natural, p.ex. materias crude pro le industria o pisce crude pro le cena.

Rude significa non cortese, alcuno qui se comporta in un maniera non agradabile. Ma illo anque significa qualcosa in su stato original sin haber essite preparate o tractate. Exemplo: Le superficie del ligno es ancora rude e non apte pro construir un tabula.

QUESTIONES?

Memora que tu pote sempre consultar le Commission Linguistic del Union Mundial pro Interlingua super questiones lingual de interlingua. Va a www.interlingua.com e clicca a "Angulo linguistic" in le navigation in le latere sinistre del pagina.

Le Union Mundial pro Interlingua (UMI) es un organisation international, sin scopos lucrative, pro promover e diffunder le international lingua auxiliar interlingua, publicate in 1951 per le "International Auxiliary Language Association" (IALA). Le Consilio General determina le politica general del UMI. Le Consilio Executive face le labores quotidian del UMI. Le UMI esseva fundate le 28 de julio 1955 in Tours, Francia, e esseva registrate como association no. 0911004931 al subprefectura de Étampes, Francia, le 3 de agosto 2006. Le UMI collabora con le organisationes national de interlingua.

CONSILIO EXECUTIVE

Presidente: Sven Frank, Postfach 120610, D-68057 Mannheim, Germania, ☎ +49-621-181 794 60, ✉ presidente@interlingua.com. **Secretario general:** Paolo Castellina, 24D, Brokes Way, Tunbridge Wells, TN4 0AS, Kent, Grande Britannia, ☎ (+44) 189 2617294, ☎ (+44) 0741 5283740 (mobile); ✉ secretario.general@interlingua.com. **Vice-secretario:** Martijn Dekker, Nederland. ✉ vice-secretario@interlingua.com. **Administrador-tresorero e aranea:** Alberto Mardegan, Osmankäämintie 44 C, FIN-01300 Vantaa, Finlandia. ✉ administration@interlingua.com. Conto de banca: Numero IBAN: FI18 1820 3000 0163 29. Numero SWIFT: NDEAFIHH. **Aranea assistente:** Emerson José Silveira da Costa, Pass. D, 418, Pedreira,, BR-66083-220 Belém – PA, Brasil. ☎ +55 91 3276-0571,

fax + 91 241 2679. ✉ aranea@interlingua.com. **Redactor del Panorama:** Thomas Breinstrup, Kirkeholmen 10, DK-2630 Taastrup, Danmark. ✉ panorama@interlingua.com.

CONSILIO GENERAL

Bent Andersen, Danmark. Thomas Breinstrup, Danmark. Emerson José Silveira da Costa, Brasil. Erik Enfors, Svedia. F. P. Gopsill, Grande Britannia. Anatolij Gupalo, Ukraina. René Jacobs, Francia. Peter Liebig, Germania. Åsmund Knutson, Norvegia. Alix Potet, Francia. Roger A. Rognaas, Norvegia. Harald Schmidt-El Khaldi, Germania. Brian C. Sexton, Grande Britannia. Ingvar Stenström, Svedia. Steffa Yoncheva, Bulgaria.

ASSOCIATOS DISTINGUITE DEL UMI

James M. Buchanan, SUA. Giovanni Blandino, Italia (1923-2011). André Martinet, Francia (1908-1999). Jeanne Martinet, Francia.

DIVERSE

Servicio de Libros UMI: Kometenlaan 38, NL-3721 JT Bilthoven, Nederland. ✉ libros@interlingua.com. Internet: www.interlingua.com/libros.

Commission Linguistic: *Coordinator:* Piet Cleij. ✉ commission.linguistic@interlingua.com.

REPRESENTANTES DE INTERLINGUA

BRASIL: União Brasileira pró Interlingua (www.interlingua.org.br). *Presidente:* Ramiro B. de Castro, Rua XIII, Q. D. Casa 19, (Bairro: Fonte Boa), BR-68742-862 Castanhal – PA, ☎ 55 041 94 8150-0441 e 55 041 94 9233-2430; ✉ presidente@interlingua.org.br. **BULGARIA:** Academia Interlinguistic Bulgare. *Presidente interimari:* Stefka Yoncheva, Sveta Troitsa 145v/G/3/159, BG-1309 Sofia, ☎ (+359) 2920 11 71, ✉ stefka_yoncheva@yahoo.com. *Adjuncte presidente:* Milen Shopov, ul. Budapeshta 64/3/12, BG-1202 Sofia, ☎ (+359) 2 983 90 19; ✉ milen_shopov@dir.bg. **CONGO:** Elder Mfumu-wabana N'kulu, Box 7190, Lubumbashi 4 – Katanga. **DANMARK:** Dansk Interlingua Union (www.interlingua.dk). *Secretario:* Thomas Breinstrup, Kirkeholmen 10, DK-2630 Taastrup; ✉ info@interlingua.dk. *Tresorero:* Dan Sterup, Helsingorsgade 2, 1., DK-3400 Hillerød; ✉ dansterup@gmail.com; giro: 810-9583. SWIFT-BIC: DABADKKK, no. IBAN: DK05 3000 0008 1095 83. **ESPAÑA:** Jesus Lavin Campo, Urkiola 1 1-C, E-48993 Algorta-Getxo, Vizcaya; ✉ josulavin@hotmail.com. **FINLANDIA:** Suomen Interlinguayhdistys / Föreningen för Interlingua i Finland (www.interlingua.fi). *Presidente:* Allan Kiviahio, Kivimäentie 16 E, FIN-01620 Vantaa; ✉ allankiviahio@gmail.com. **FRANCIA:** Union Interlinguiste de France (interlinguafrance.wordpress.com). *Secretaria:* Madeleine Mahé, 15 rue des Genêts, "Les Monceaux", F-91150 Morigny, ✉ madeleine.mahé@orange.fr. *Tresorero:* Michel Prim, 15 rue des Genêts, "Les Monceaux", F-91150 Morigny; CCP numero 18 435 88 F 020. **GERMANIA:** Union German pro Interlingua. *Presidente:* Sven Frank, Casa de Interlingua, Postfach 12 06 10, D-68057 Mannheim, ☎ 06201-9799107; ✉ presidente@interlingua.com. *Tresorero:* Manfred Magin, Speyerer Straße 107, D-67112 Mutterstadt. **GRANDE BRITANNIA:** British Interlingua Society. *Presidente/tresorero:* Peter Gopsill, Bethany Cottage, 14 Bethany Crescent, Bebington, Wirral CH63 7QL; ✉ fpgopsill@gmail.com. *Secretario:* B. C. Sexton, 14 Ventnor Court, Wostenholm Road, Sheffield S7 1LB. **HUNGARIA:** *Informator:* Péter Kovács, Átalazszept u. 23. B.I.5, H-8900 Zalaegezszept; ✉ petyko@interlingua.com. **ITALIA:** Association Interlingua Italia (www.interlingua.altervista.org) *Presidente:* Roberto Capuzzo, Via Giovanni Buzzoni 5, I-44100 Ferrara; ✉ robocap1@gmail.com. **JAPON:** Yoichi Yamamoto, 277-0861, Takada 1084-14, Kasioa-si Tiba-ken; ✉ amaligelno@com.home.ne.jp. **NEDERLAND:** Vereniging Interlingua-Nederland (www.interlingua.nl-com). *Vice-presidente:* Piet Cleij, Kometenlaan 38, NL-3721 JT Bilthoven; ✉ cleij@interlingua-nl.com. *Tresorero:* Franske Persijn-Jorrisma, Vorstenhof 104, NL-7314 GZ Apeldoorn; ☎ 055 – 312 18 83; ✉ jmpersijn@hetnet.nl. **NORVEGIA:** Norsk Interlingua Union (www.interlingua.no). *Presidente:* Roger A. Rognaas, Ravnåsvn 84, N-1254 Oslo; ✉ rogandre17@yahoo.com. *Secretario:* Magne Heie, Andøyveien 7 H, N-4623 Kristiansand S; ✉ magne.heie@gmail.com. *Tresorero:* Rolf A. Rokeness, Lensmannsjordet 28, N-1352 Kolsås; ✉ ra-roke@online.no; giro: 1604.02.72759. **POLONIA:** Józef Kwásniak, Ul. Bukowska 33, PL-43-354 Czaniec; ✉ prolina@bb.onet.pl. *Informator:* Pawel Wimmer, ul. Nowolipki 25 b m. 41, PL-01-010 Warszawa; ✉ wimmer@onet.pl. **PORTUGAL:** Carlos Soreto, Casa do Labirinto, R. de Arazedo, 308, P-3060-712 Tocha; ✉ interlusitana@gmail.com. **ROMANIA:** Asociatia Româna pentru Interlingua. *Secretariat:* Simona SuneI, Strada Magura nr. 9, Focsani, R-5300 Vrancea; ✉ simonasu@gmail.com. **RUSSIA:** Victor Chernavsky, Do vostrebovaniya, RU-624605 Alapayevsk 5, Sverdlovskaya obl; ✉ interlinguar@narod.ru. **SUA:** American Society for Interlingua (www.interlingua.us). *Presidente:* Stanley A. Mulaik, 191 Vistawood Lane, Marietta GA 30066; ✉ psscsm@prism.gatech.edu. *Secretario/tresorero:* Paul May, 305 Poage Ct. #2 Lexington, KY 40515; ✉ paulcorde@gmail.com. **SVEDIA:** Svenska Sällskapet för Interlingua (www.interlingua.nu). *Secretario:* Ingvar Stenström, Vegagatan 12, S-43236 Varberg, ☎ 0340-15053; ✉ secretario@interlingua.nu. *Tresorero ass.:* Esko Kangas, Solbergagat. 3, S-553 33 Jönköping, ☎ 036-16 47 21; ✉ tresorero@interlingua.nu. SWIFT-BIC: NDEASESS, No. IBAN: SE69 9500 0099 6026 0474 1419. **REPUBLICA TCHEC:** PhDr. Ing. Karel Podrazil, Na Žitkově 807, CZ-460 06 Liberec 6.

■ **LARS ROSENMEIER**, active interlinguista danese e gerente del foro de discusiones in interlingua, Interforo.org, habeva le 5 de octobro 40 annos. Lars, qui studia jure, ha participate in conferentias international e incontri nordic de interlingua. Nostre felicitaciones cordial!

■ **ALBERTO MARDEGAN**, tesorero-administrador del *Union Mundial pro Interlingua*, prendeva un vespere libere de su participation in le conferentia Ubuntu Developers Summit in Copenhagen, Danmark, pro programmatore del variante Ubuntu de Linux, pro participar in le mensual *Vespere de interlingua* in Hotel Østerport in le centro del capital le 30 de octobro. Isto causava grande conversaciones continue in interlingua tote le vespere, quasi sin un parola in danese. Le vespere de interlingua es le ultime martedì de cata mense. In le sofa de sinistre *Klavs Neerbek, Alberto Mardegan, Werner Madsen, Lars Rosenmeier e Dan Sterup*. (Photo: Thomas Breinstrup)

■ **DAN STERUP**, tesorero del *Union Danese (!) pro Interlingua*, e su sposa Birte poteva le 25 de agosto celebrar lor maritaje durante 50 annos, le maritaje de auro. Grande felicitaciones in retardo!

■ **CARLOS SORETO**, representante de interlingua in Portugal e usque recentemente secretario general del *Union Mundial pro Interlingua*, es un experto de labyrinthos e lexicographia. Ma ille anque pote scriber belletristica. In le magazin *Voce de Interlingua* numero 45, publicate per le *Societate Nederlandese de Interlingua*, on pote leger su novella “Eugenia” e persuader se de tu talentos pro scriber.

Que es interlingua?

■ Interlingua es un lingua complete perfecte pro communication international a causa de su vocabulario international e un grammatica totalmente regular – sin exceptiones. Centos de millones comprende interlingua a prime vista. Interlingua functiona in casa, in scholas, in officios – in omne locos, ubi on besonia communication sin frontieras. Usa interlingua con tu familia, amicos, in le schola o in tu labor professional. Le avantages es numerose. Il ha multe materiales – sur papiro e electronic: litteratura original e traducite, belletristic e professional, magazines, brochures, e-libros, sitios in Internet.

Como contribuir

■ Paga un abonamento a Panorama – e si tu ja ha uno, paga un abonamento pro un amico o un membro de tu familia:

www.interlingua.com/panorama

■ Invia tu comentarios o narra de tu experiencias con interlingua:

panorama@interlingua.com

– scribe “Litteras” in le subiecto.

■ Supporta le Union Mundial pro Interlingua (UMI) per comprar le publicaciones del Servicio de Libros UMI. Consulta le grande catalogo de libros e paga in linea a www.interlingua.com/libros.

